

Mülteci
Hakları
Merkezi

Refugee
Rights
Türkiye

Mülteci Hakları Merkezi

Çocuk Koruma Politikası

Last update: December 2024

MÜLTECİ HAKLARI MERKEZİ – REFUGEE RIGHTS TÜRKİYE

Barbaros Mah. Başkan sk. No:14 Üsküdar, İstanbul

Tel: (0850) 218 48 30 · Email: info@mhd.org.tr

1. Giriş

Bu Çocuk Koruma Politika Belgesi, Davranış Kuralları'nda tanımlanan ve çocuk yararlanıcılar ile doğrudan temas ve etkileşim içinde olan tüm Mülteci Hakları Merkezi (MHM) üye, temsilci, çalışan ve gönüllülerinin sorumluluklarını daha iyi vurgulamak için geliştirilmiştir. Bu belge, MHM Davranış Kurallarını ve Cinsel Sömürü ve İstismarın Önlenmesi (CSİÖ) politikalarını tamamlayıcı niteliktedir.

MHM'nin misyonunu gerçekleştirmesinde hesap verebilirlik esastır. MHM, kurumlar ile etkilenen topluluklar arasındaki doğal güç eşitsizliğinin istismar ve sömürü potansiyelini artırdığının farkındadır. Bu kırılganlığın bilincinde olan MHM, personelinin çocukların zarar görmesi veya istismar edilmesi riski taşıyan kasıtlı veya kasıtsız eylemlerini veya ihmal niteliğindeki davranışlarını önlemeyi ve caydırıcı olmayı amaçlayan bir işleyiş ortamının oluşturulması ve sürdürülmesinden sorumlu olduğunu kabul ve beyan eder.

Bu politika belgesinin herhangi bir şekilde ihlali, diğer her tüm yasal başvuru yollarının yanı sıra ihbarsız işten çıkarmayı da içeren çeşitli yaptırımlarla sonuçlanan bir disiplin süreci başlatılmasını gerektiren esaslı bir ihlal olarak değerlendirilir.

Bu belge, aşağıdaki belgelerle bir bütün olarak değerlendirilmelidir:

- Mülteci Hakları Merkezi'nin çalışma ve faaliyet alanını ortaya koyan tüzüğü,
- MHM Davranış Kuralları
- MHM Geri Bildirim ve Şikâyet Politikası,
- MHM Etkilenen Topluluklara Hesap Verilebilirlik Çerçevesi,
- MHM Yolsuzlukla Mücadele ve Çıkar Çatışması Politikası,
- MHM CSİÖ Çerçevesi,
- MHM Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Politikası,
- MHM Kurum içi Şikâyet Politikası,
- MHM Şüpheli Kusurlu Davranışlara İlişkin Bildirimlerin Soruşturulması Kılavuzu.

2. Tanımlar

Çocuk: 18 yaşından küçük herkes.

Çocuk Koruma: MHM'nin, kurumun çocuklar için güvenli bir yer olmasını sağlamak amacıyla benimsediği bir dizi politika, prosedür ve uygulamalar bütünüdür. Çocuk Korumanın bütün amacı, MHM'yi çocuklar için güvenli bir yer haline getirmektir. Tüm çocukların, MHM personeli, temsilcileri ve gönüllülerinden gelebilecek ve çocukların fiilen zarar görmeleriyle sonuçlanan ya da böyle bir risk

doğuran kasıtlı veya kasıtsız eylemlerden korunmasını güvence altına almak, hem kolektif hem de bireysel sorumluluk almayı ve önleyici girişimlerde bulunmayı gerektirir.

Çocuğun Üstün Yararı: Çocuğun yüksek yararı, çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal ve toplumsal gelişiminin sağlanabilmesi için öncelikli olarak çocuğun haklarının ön planda tutulması ve faydasının gözetilmesidir.

Sömürü: Çocuğun savunmasızlığı, aradaki güç eşitsizliği veya güven ilişkisinden yararlanarak ve konumunu, gücünü, ayrıcalığını kullanarak bir çocuğu, fiilen çalışmaya, ev içi hizmete veya suç işlemeye zorlamak ya da bu yönde girişimde bulunmaktır.

Duygusal İstismar: Bir çocuğun duygusal, zihinsel, mental veya psikolojik gelişimine zarar vermek. Bu, yalnızca bir olay olarak veya devam eden bir şekilde meydana gelebilir. Duygusal istismar, küçümseyici veya aşağılayıcı davranışı içerebilir (örneğin, kötü isim takma, tehditler, bağırma, küfretme, alay etme, sürekli eleştiri, küçümseme, sürekli utandırma, vb.), bir çocuğun duygusal ihtiyaçlarını karşılayamama ve bir çocuğu reddetme, görmezden gelme, korkutma, izole etme veya hapsedme de dahil olmak üzere duygusal istismarın tüm yönlerini içermektedir.

Fiziksel İstismar: Bir çocuğa fiziksel güç kullanımı, bir çocuğa gerçek bir yaralanma veya acı riski oluşturacak şekilde kasıtlı olarak veya kasıtsız olarak meydana gelebilir. Fiziksel güç, vurma, sarsma, tekmeleme, çimdikleme, itme/çekme, yakalama, yakma, işkence ve diğer fiziksel eylemleri içerebilir.

Cinsel sömürü: Bir başkasının cinsel olarak sömürülmesinden maddi, sosyal veya politik vb. kazanç sağlamak amacıyla kişinin içinde bulunduğu savunmasızlık, güç eşitsizliği veya güven duygusunun cinsel amaçlarla fiilen kötüye kullanma veya kullanmaya teşebbüs etme anlamına gelir.

Cinsel istismar: Zorla ya da içinde bulunulan eşitsiz koşullardan yararlanarak ya da zorlayıcı koşullar altında, cinsel nitelikli fiili saldırı veya saldırı tehdidi anlamına gelir.

Ticari Sömürü: Bir çocuğu çalışma veya diğer faaliyetlerde, çocuğun fiziksel veya zihinsel sağlığına, eğitimine ve sosyal-duygusal gelişimine zarar verecek şekilde sömürmek. Ticari sömürü, çocuk işçiliğini (bununla sınırlı olmamak kaydıyla) içerir.

Zarar Vermeme Prensibi: "Zarar vermeme prensibi", insani yardım alanında faaliyet gösteren kuruluşlar tarafından kullanılan bir prensiptir. Bu, organizasyonların, organizasyonel faaliyetlerinin bir sonucu olarak neden olabilecekleri zararı en aza indirmeye sorumluluğunu ifade eder.

3. Taahhütler

MHM, Davranış Kuralları uyarınca, çocuk ve küçüklerle ilgili tüm hukuki destek faaliyetlerinde ve müdahalelerinde “çocuğun üstün yararı” ilkesini gözetmeyi taahhüt eder. Her MHM personeli her zaman çocuk haklarını gözetmeye ve korumaya çalışır ve çocuğun üstün yararı ilkesinin en öncelikli ilke olmasını sağlayacak şekilde hareket eder. Çocuklara (18 yaşından küçükler) yönelik istismar, ihmal, sömürü ve şiddet yasaktır. Tüm MHM personeli, her durumda çocukların güvenlik ve esenliğinin korunmasını sağlamak, çocuk istismarı, ihmali, sömürsünü ve çocuğa karşı şiddeti önlemek ve

gerektiğinde müdahale etmekle yükümlüdür. MHM personeli, ortak kuruluşlardakiler de dahil olmak üzere birlikte çalıştığı kişiler tarafından gerçekleştirilen ya da gerçekleştirildiği şüphesi olan çocuğa yönelik şiddet veya istismarı kesinlikle görmezden gelemes veya dikkate almamalık edemez. Bu durum, bildirim mekanizmaları aracılığıyla derhal bildirilmelidir.

MHM ayrıca şu taahhütlerde bulunur:

- Yaşları, cinsiyetleri, dilleri, dinleri, görüşleri veya milliyetleri, etnik veya sosyal kökenleri, statüleri, sınıfları, kastları, cinsel yönelimleri, engellilikleri veya diğer kişisel özelliklerine bakılmaksızın çocuklara saygılı ve eşit davranmak.
- Çocuklar ve aileleri ile bir iletişim kültürü oluşturmak ve güven ilişkisi kurmak.
- Kültürel hassasiyetlere dikkat ederek çocuklar ve aileleri için güvenli bir ortam yaratmak.
- Çocuklara destek verirken şiddet içermeyen, olumlu davranışlarda bulunmak.
- Çocukları ve toplulukları, yetişkinlerle ve birbirleriyle etkileşimleri hakkında açıkça konuşmaya teşvik etmek.
- Kendilerini rahatsız eden durumları bildirme hakları ve şikayetlerini nasıl dile getirebilecekleri konusunda çocukları bilgilendirmek.
- Kendilerini daha iyi koruyabilmeleri için çocukları güçlendirmek.
- Çocuklar, aileler ve topluluklarla ilgili bilgilerin gizliliğini sağlamak.

MHM Davranış Kuralları uyarınca, personel ile danışanlar arasında cinsel ilişki, bu ilişki istismar niteliğinde ya da taciz edici nitelikte olmasa bile yasaktır. Bu tür ilişkiler, MHM'nin ve ilgili personelin güvenilirliğini ve bütünlüğünü zedeleyebilir. MHM, **çocuklarla (18 yaşın altındaki herkes) cinsel aktivitenin yasak olduğunu** ayrıca vurgulamak ister. **Çocuğun yaşı hakkındaki yanlış bilgilendirme bir savunma aracı değildir.**

MHM personeli bütünlük, esenlik ve sağlığı korumak için

- Hiçbir zaman para, iş, mal veya hizmet karşılığında cinsel çıkar kabul etmez veya çocuğu başka herhangi bir küçük düşürücü, aşağılayıcı veya istismar edici davranışa maruz bırakmaz.
- Hiçbir zaman çocuklara dokunmaz ve çocuklara karşı kışkırtıcı, taciz edici veya aşağılayıcı veya kültürel adetlere saygısızlık anlamına gelebilecek (çocuğun güven duygusu ve özsaygısı üzerinde olumsuz etki doğurabilecek şekilde davranmak) bir dil kullanmaz, uygun olmayan tekliflerde bulunmaz.
- Hiçbir zaman çocuğun kendine güvenini ya da özsaygısını olumsuz yönde etkileyecek davranışlarda bulunmaz.
- Hiçbir zaman çocuğun emeğini sömürmez (örneğin ev işleri yaptırmak).
- Hiçbir zaman ayrımcılık yapmaz, kayırmacılık ve diğerlerini dışlamak gibi davranışlarda bulunarak çocuklara eşitsiz veya adaletsiz davranmaz.
- Hiçbir zaman bir çocuğu veya yakınlarını evine davet etmez (çocuğun refakatsiz olması ve kalacak bir yerinin olmaması mazeret değildir) veya bir çocukla (ve/veya ailesiyle) normal profesyonel sınırların dışında kaldığı düşünülebilecek bir ilişki kurmaz.

- Kıdemli yöneticiden önceden izin almadan ve işin gerekleri dışında bir çocuğun evini hiçbir zaman ziyaret etmez.
- Kıdemli yöneticiden önceden izin almadan, çocukla ofiste dahi çalışma saatleri dışında hiçbir zaman görüşmez.
- Hiçbir zaman uyuşturucu veya alkolün etkisi altındayken çocuklarla çalışmaz.
- Yöneticisi istemedikçe veya görevlendirmedikçe hiçbir zaman çocukların fotoğraflarını veya videolarını çekmez. (Bir çocuk MHM personeli ile fotoğraf çekertmek isterse, çocuğun akrabalarının aydınlatılmış rızasının yazılı olarak alınması gerekmektedir.)
- Çocuğu, ailesini veya topluluğu tehlikeye atabilecek bir hikâye veya görseli asla yayınlamaz.
- Hiçbir zaman çocuk pornografisi izlemez, yayınlamaz, üretmez veya paylaşmaz ve/veya çocuklara pornografik materyal göstermez.
- Cinsel istismara ve kötü muameleye maruz kalmış, insan ticareti mağduru, silahlı gruplarla bağlantısı olan çocukların yüzlerini asla göstermez.
- Kişisel web sitesinde veya sosyal ağlarda (Facebook, Instagram, vb.) yetki verilmedikçe asla çocuklarla ilgili fotoğraf ya da bilgi yayınlamaz, paylaşımında bulunmaz.
- Belirli bir MHM projesi gerektirmedikçe ve kendilerine açık izin verilmedikçe, asla yararlanıcı çocuklar ve aileleriyle sosyal ağlar aracılığıyla iletişim kurmaz.
- Çocukları kesinlikle içki içilen yerlere götürmez (MHM çalışanları hukuki danışmanlık hizmetleri kapsamında gerçekleştirdikleri yurt içi ve yurt dışı seyahatlerinde profesyonel olmak zorundadırlar. Gerektiğinde çocuklar yaşlarına uygun yerlere götürülebilir ancak çocukların güvenliğini herhangi bir şekilde riske atacak bir duruma asla izin verilmez).
- Davranış Kuralları, CSİÖ Çerçevesi veya Çocuk Koruma Politika Belgesi'nin ihlalini ya da ihlal şüphesini asla görmezden gelmez, hafife almaz ve bildirimde bulunmayı ihmal etmez.

4. Koruma ve Caydırıcılık

MHM'nin çocuklar için güvenli bir yer olmasını sağlamak için; MHM, tüm programlama, işleyiş ve faaliyetlerinde çocuklara yönelik, çalışanlardan kaynaklanan fiilî zararı veya zarar riskini azaltmak için farkındalık ve önleme mekanizmalarını teşvik eder:

Farkındalık: Tüm çalışanlar koruma konusundaki endişeleri önlemek, bildirmek ve gidermek için bağlama dayalı destek alır. Temsilcilerin bu politika belgesine uygun davranmaları gerektiği kendilerine bildirilir.

Önleme: Çalışanlar, programların hayata geçirilmesi sırasında ve genel işleyişte, farkındalık yaratma, prosedürlere uygun davranma ve iyi uygulamalar yoluyla, çocuklar için söz konusu olabilecek riskler konusunda bir anlayışa sahip olduğunu gösterir ve zararı, istismar ve sömürüyü azaltmak için etkili stratejiler uygularlar. Personel ve yöneticiler, çocuk haklarına saygı duyulan ve çocuk istismarının önlenmesi güvenli ve sağlıklı bir ortam yaratmak konusunda destek alırlar.

Bildirim: Her MHM temsilcisi, herhangi bir sorun ortaya çıktığında nasıl bildirimde bulunulacağını ve kiminle iletişime geçileceğini bilir.

5. Çocuk Koruma Eğitimi

MHM, çalışanlarının çocuk koruma politikalarını, çocuklara karşı kabul edilebilir ve kabul edilemez davranışları, koruma rolleri ve sorumluluklarını, endişe ve/veya olaylar ortaya çıktığında nasıl ve kime rapor verilmesi gerektiğini anlamaları amacıyla bazı önleyici aksiyonlar almaktadır. MHM yeni işe alınan tüm çalışanlar için oryantasyon programının bir parçası olarak Etik ve Uyum Yöneticisi tarafından MHM Davranış Kuralları, CSİÖ ve Çocuk Koruma politikalarını kapsayan eğitim oturumları düzenlenmektedir. Bu eğitim oturumlarının ardından tüm ekibe sürekli farkındalık ve uyumun sürdürülmesi amacıyla her altı ayda bir yenileyici eğitimler düzenlenmektedir. Ayrıca, oryantasyon programının ayrılmaz bir parçası olarak, çocuklarla yakın çalışan ekipler için belirli çevrimiçi eğitimler zorunlu hale getirilmiştir. Bu kurslar farklı platformlar tarafından sağlanmaktadır ve aşağıdakileri içermektedir:

Cinsel Sömürü ve İstismarı Önleme Eğitimi: Bu eğitim İngilizce, Arapça ve Türkçe olarak mevcuttur. Şu adresten erişilebilir: <https://agora.unicef.org/course/view.php?id=28696>

Koruma Temelleri: Bu eğitim İngilizce, Arapça, Fransızca ve İspanyolca olarak mevcuttur. Şu adresten erişilebilir: <https://kayaconnect.org/course/info.php?id=1424>

Koruma: Bu eğitim İngilizce ve Arapça olarak mevcuttur. Şu adresten erişilebilir: <https://kayaconnect.org/course/info.php?id=1651>

Eğitim ve diğer sektörlerin Koordinasyonunda Çocuk Koruma: Bu eğitim İngilizce ve Fransızca olarak mevcuttur. Şu adresten erişilebilir: <https://kayaconnect.org/course/info.php?id=3948>

Ayrıca, MHM'de çocuklarla yakın çalışan ekipler için çocuk iletişim teknikleri, çocuk koruma ve koruma konuları ile ilgili eğitim materyalleri ve temel okumaların bulunduğu bir eğitim ve kaynak kütüphanesi oluşturma konusunda sürekli çaba harcanmaktadır. Bu kütüphane, çalışanlarımızın çocuk koruma konularındaki bilgi ve uzmanlıklarını daha da geliştirmek için değerli bir kaynak olarak hizmet edecektir.

6. Şikâyet ve Soruşturma

MHM, **Geri Bildirim ve Şikâyet Mekanizmasının** ve İç Disiplin Mekanizmasının güvenli, cinsiyete duyarlı ve bağlama uygun olduğunu taahhüt eder. Cinsel sömürü ve istismar iddialarıyla ilgili zamanında, tarafsız, bağımsız ve adil soruşturmalar yürütülür.

MHM'nin sıfır tolerans politikasına göre, failer eylemlerinden sorumludur.

Her durumda ve öncelikle gizlilik ve mağdurların menfaati göz önünde bulundurulur. Misillemeye karşı koruma sağlanır, mağdurlar süreç hakkında uygun şekilde haberdar edilir ve alabilecekleri destek konusunda bilgilendirilir.

MHM, çalıştığı topluluktan gelen herhangi bir emare veya delile karşı özellikle dikkatli olmayı ve her olayı derhal MHM Geri Bildirim ve Şikâyet Mekanizmasına bildirmeyi taahhüt eder. Bir üyenin ve/veya kurumsal bağlantısı bilinmese bile üçüncü kişilerin adının karıştığı sömürü veya istismar olayları, gerçek ya da söylenti olmasına bakılmaksızın Geri Bildirim ve Şikâyet Mekanizmasına bildirilir.

Çocukların dahil olduğu olaylarda, bu politika belgesi kapsamına giren olayların önlenmesi ve ortaya atılan iddialarla ilgili izlenecek süreçle ilgili karar alınması gerektiğinde yönlendirici ilke, çocuğun üstün yararı ve çocuğun katılma ve dinlenme hakkıdır.

7. Politika belgesinin uygulanması

7.1. Geri Bildirim ve Şikâyet Mekanizması

Kurumumuz faaliyetlerine katılan ve kurumumuzla temas halinde olan tüm paydaşlar, burada belirtilen ilkelere aykırı bir duruma maruz kalmaları veya böyle bir durumu gözlemlemeleri halinde Geri Bildirim ve Şikâyet mekanizmamıza başvurabilirler. MHM **Geri Bildirim ve Şikâyet Politikası'nda** belirtilen iletişim kanalları üzerinden raporlar sunulabilir ve ilgili politika belgesinde ayrıntılı olarak açıklanan prosedürlere uygun olarak değerlendirilecektir.

MHM, bilgilerin gizliliğini korunmasını ve tüm şikâyetlerle ilgili bir soruşturma sürecinin yürütülmesini sağlar. Ayrıca, hatırlatmak isteriz ki, bu süreç yararlanıcının MHM'den hizmet almasını veya almaya devam etmesini hiçbir şekilde etkilemez. İyi niyetle ve misilleme korkusu olmadan herhangi bir yolsuzluk şüphesinin veya bilgisinin bu kanal aracılığıyla bildirilmesini teşvik ediyoruz.

7.2. Personelin bildirimde bulunması

MHM personeli, yukarıdaki hükümlerden herhangi birinin ihlal edildiğine işaret eden her tür bilgiyi **MHM Kurum İçi Şikâyet Politikasında** belirtilen iletişim kanallarını kullanarak bildirmekle yükümlüdür. Bu raporlar, "Şüpheli Kusurlu Davranış Raporlarının İncelenmesi İçin MHM Kılavuzu" belgesinde belirtilen prosedürlere göre titizlikle değerlendirilecek ve araştırılacaktır.

Bu kanallar aracılığıyla herhangi bir olayı veya faaliyeti iyi niyetle bildiren hiç kimse, misilleme hedefi olmaz ve bunun sonucunda herhangi bir olumsuz sonuçla karşılaşmaz. MHM, bilerek gerçeğe aykırı bir bildirimde bulunmayı bu politika belgesinin ihlali olarak kabul eder. Bu durum, politika belgesini ihlal eden kişi çalışan ise iş sözleşmesinin; kurum ise, MHM ile olan sözleşmesi veya iş ilişkisinin son erdirilmesi de dahil olmak üzere çeşitli disiplin cezalarını gerektiren bir disiplin sürecinin başlatılması nedenidir.

7.3. Güvenli İşe Alım

Güvenli İşe Alım, çocukları güvende tutmaya yardımcı olan işe alım süreçlerini kullanmayı içerir, bunlar sağlam güvenlik kontrolünü içerir. RRT, yalnızca çocuklarla çalışmaya uygun olan temsilcileri işe alacaktır. Sıkı çocuk güvenliği gereklilikleri, tüm adaylara uygulanır ve kapsamlı arka plan kontrolü, detaylı mülakat prosedürleri ve güçlü referans kontrolleri gibi uygulamaları içerir.

Çocuk Koruma Politikası, tüm çalışanlar tarafından imzalanır ve çalışanların tüm çocuklarla profesyonel etkileşimlerinde çocuk koruma politika ve prosedürlerini takip etmeyi kabul ve taahhüt ettiğini gösteren bir belgedir.

7.4. Etik ve Uyum Yöneticisinin Rolü

Etik ve Uyum Yöneticisi, bu politika belgesi konusundaki farkındalığı artırmak ve uygulanmasını teşvik etmek, politika belgesinde öngörülen prosedürleri geliştirmek ve yaygınlaştırmak, yorumlanmasında ortaya çıkabilecek şüpheleri açıklığa kavuşturmakla sorumludur. Personel, Uyum Yöneticisi ile işbirliği içinde olmalı ve işbu politika belgesinin hayata geçirilmesi için kendisinin yardımından yararlanmalıdır.

7.5. İnceleme

Bu politika belgesinin içeriğinin ve uygulanmasının sorumluluğu tümüyle MHM'ye aittir. Politika belgesini yıllık olarak gözden geçirmek ve gerektiğinde güncellenmesini sağlamak MHM'nin sorumluluğundadır. Bu politika belgesi, her yıl Haziran ayında Etik ve Uyum Yöneticisi tarafından gözden geçirilir ve MHM yönetimi tarafından onaylanır. Değişiklikler personele e-posta ile bildirilir. Etik ve Uyum Yöneticisinin personel ile yaptığı düzenli toplantılarda bu politika belgesi hakkında bilgi verilir ve içerikle ilgili sorular yanıtlanır. MHM, gerekli gördüğü durumlarda, yıllık incelemeyi beklemeden belge üzerinde değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

8. Referans Belgeleri

Bu politika belgesi, ilgili ulusal mevzuatın yanı sıra temel uluslararası mevzuatla tam uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır. MHM, aşağıdaki temel yol gösterici belge ve standartları referans alarak bu politika belgesini oluştururken ilgili dokümanlarda ortaya konan ilkeleri tam anlamıyla uygulamak için büyük çaba sarf etmektedir. Bu politika belgesi, son gözden geçirildiği tarihte aşağıdaki dokümanlarla uyumlu hale getirilmiştir:

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türk Medeni Kanunu (4721 sayılı Kanun), Çocuk Koruma Kanunu (5395 sayılı Kanun) ve Türk Ceza Kanunu (5237 sayılı Kanun) dahil olmak üzere ilgili Türk kanunları.
- Convention on the Rights of Child, available at: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>
- UNHCR Guidelines on Assessing and Determining the Best Interests of the Child, 2018 Provisional Release: <https://www.refworld.org/pdfid/5c18d7254.pdf>
- Inter-Agency Guidelines for Case Management and Child Protection: A GUIDE FOR POLICY & PROGRAMME MANAGERS AND CASEWORKERS, JANUARY 2014, available at: http://www.cpcnetwork.org/wp-content/uploads/2014/08/CM_guidelines_ENG.pdf
- Core Commitments For Children in Humanitarian Action, Unicef, October 2020, available at: [https://www.unicef.org/media/130411/file/CCS%20\(English,%20full\).pdf](https://www.unicef.org/media/130411/file/CCS%20(English,%20full).pdf)
- The Alliance for Child Protection in Humanitarian Action, Child Protection Minimum Standards in Humanitarian Action, 2019, available at: <https://spherestandards.org/resources/minimum-standards-for-child-protection-in-humanitarian-action-cpms/>
- United Nations, Committee on the Rights of the Children, General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration, May 2013, available at: <https://digitallibrary.un.org/record/778523?ln=en#record-files-collapse-header>